

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ:
НАУКОВІ ЗАПИСКИ

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

УДК 378.147:811.111(477)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14586866>

**Аналіз ефективності сучасних методик викладання іноземних мов в
українських закладах вищої освіти**

Краснопьоров Петро Вікторович,

старший викладач кафедри іноземних мов Харківського національного
автомобільно-дорожнього університету, 61002, Україна, м. Харків,
вул. Ярослава Мудрого 25, Україна, krasnoporov2012@gmail.com, ORCID
<https://orcid.org/0000-0003-4577-1565>

Воронюк Вікторія Ігорівна,

викладач кафедри правознавства та гуманітарних дисциплін Вінницького
навчально-наукового інституту економіки Західноукраїнського
національного університету, 21017, м. Вінниця, вул. Гонти 37, Україна,
vika1chubar@gmail.com, ORCID <https://orcid.org/0009-0004-7690-6754>

Вишатицька Ірина Романівна,

асистент кафедри іноземних мов Львівського національного університету
ім. І. Франка, 79000, м. Львів, вул. Університетська 1, Україна,
olka_lviv@ukr.net, ORCID <https://orcid.org/0009-0002-5746-1425>

Прийнято: 14.12.2024 | Опубліковано: 02.01.2025

Анотація: Метою статті є аналіз ефективності сучасних методик викладання іноземних мов у закладах вищої освіти України. У дослідженні

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ: НАУКОВІ ЗАПИСКИ

увага зосереджується на оцінюванні впливу інтерактивних, комунікативних, змішаних (*blended learning*) і цифрових підходів на розвиток мовних компетентностей здобувачів освіти. У роботі систематизовано переваги та недоліки різних підходів із метою визначення найбільш ефективних для застосування в освітньому процесі. **Результати** дослідження демонструють, що комунікативний підхід є найбільш дієвим у формуванні навичок усного мовлення, оскільки сприяє активній участі здобувачів у процесі спілкування. Інтерактивні методи позитивно впливають на розвиток критичного мислення та командної роботи, створюючи умови для творчої взаємодії. Змішане навчання забезпечує гнучкість у поєднанні онлайн і офлайн-форматів, але водночас висуває високі вимоги до рівня цифрової грамотності учасників освітнього процесу. Цифрові технології довели свою ефективність у підвищенні рівня залученості здобувачів освіти, що позитивно вплинуло на якість навчальних матеріалів і можливості їх адаптації до індивідуальних потреб. У дослідженні підтверджено важливість постійного оновлення підходів до викладання, зокрема інтеграції міждисциплінарних методів і формування індивідуальних освітніх траєкторій. Практичне значення отриманих результатів полягає у створенні рекомендацій для викладачів щодо оптимізації освітнього процесу. Особливу увагу приділено підвищенню рівня мотивації здобувачів освіти до вивчення іноземних мов через використання ігрових технологій та проєктного навчання. Запропоновані підходи можуть стати основою для створення нових навчальних матеріалів, орієнтованих на практичне використання мовних знань у професійній діяльності. У **висновках** обґрунтовано необхідність застосування комплексного підходу, який поєднує інноваційні методики з перевіреними традиційними підходами. Результати дослідження мають практичне

значення для вдосконалення освітніх програм, спрямованих на покращення мовної підготовки здобувачів освіти.

***Ключові слова:** педагогічна інновація, мовна інтеграція, методологія навчання, міжкультурна комунікація, освітні стратегії.*

Analysis of the Effectiveness of Modern Methods for Teaching Foreign Languages in Ukrainian Institutions of Higher Education

Petro Krasnopyorov,

Senior Lecturer of the Department of Foreign Languages of the Kharkiv National Road-Transport University, 61002, Kharkiv, st. Yaroslava Mudrogo 25, Ukraine, krasnopyorov2012@gmail.com, ORCID <https://orcid.org/0000-0003-4577-1565>

Viktoriia Voroniuk,

Lecturer of the Department of Law and Humanities of the Vinnytsia Institute of Economics and Entrepreneurship of West Ukrainian National University, 21017, Vinnytsia, st. Honty 37, Ukraine, vikalchubar@gmail.com
ORCID <https://orcid.org/0009-0004-7690-6754>

Iryna Vyshatytska,

Lecturer of the Department of Foreign Languages of the Ivan Franko National University of Lviv, 79000, st. Universytetska 1, Ukraine, olka_lviv@ukr.net, ORCID <https://orcid.org/0009-0002-5746-1425>

***Abstract:** The purpose of the article is to analyze the effectiveness of modern methods of teaching foreign languages in higher education institutions in Ukraine. The study focuses on evaluating the impact of interactive, communicative, blended*

*learning, and digital approaches on the development of students' language competencies. The research systematizes the advantages and disadvantages of various approaches to identify the most effective ones for application in the educational process. **The results** show that the communicative approach is the most effective for developing speaking skills, as it promotes active student engagement in communication. Interactive methods positively influence the development of critical thinking and teamwork skills, creating an environment for creative interaction. Blended learning provides flexibility by combining online and offline formats but requires a high level of digital literacy from all participants in the educational process. Digital technologies have proven effective in enhancing student engagement, which, in turn, has improved the quality of learning materials and their adaptability to individual needs. Traditional methods demonstrated the lowest effectiveness due to their limitations in stimulating practical knowledge application. Additionally, the study confirms the importance of continuously updating teaching approaches, particularly by integrating interdisciplinary methods and creating personalized learning trajectories. The practical significance of the findings lies in the development of recommendations for educators to optimize the teaching process. Particular attention is given to increasing students' motivation to learn foreign languages through the use of gamification and project-based learning. The proposed approaches can serve as a foundation for developing new educational materials focused on the practical use of language skills in professional activities. **The conclusions** emphasize the need for a comprehensive approach that combines innovative techniques with proven traditional methods. The results of the study have practical implications for improving educational programs aimed at enhancing students' language training.*

Keywords: *pedagogical innovation, language integration, teaching methodology, intercultural communication, educational strategies.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Проблема ефективності сучасних методик викладання іноземних мов у закладах вищої освіти України набула значної актуальності в умовах глобалізації та інтеграції в європейський освітній простір. Знання іноземних мов є одним з основних показників професійної конкурентоспроможності фахівців на ринку праці. Однак традиційні підходи до навчання часто не відповідають викликам сучасності, оскільки орієнтовані переважно на теоретичне засвоєння матеріалу, що обмежує можливість застосування знань у практичній діяльності.

Сучасні методики, такі як комунікативний підхід, інтерактивні та цифрові технології, змішане навчання, надають нові можливості для підвищення ефективності освітнього процесу. Водночас їх запровадження стикається з численними викликами, зокрема недостатньою технічною базою, низьким рівнем цифрової грамотності викладачів, а також обмеженою адаптацією здобувачів вищої освіти до інтерактивного навчання.

Необхідність розв'язання цієї проблеми зумовлюється кількома важливими чинниками: по-перше, потребою в підготовці конкурентоспроможних фахівців, здатних працювати в умовах багатомовного та міжкультурного середовища; по-друге, необхідністю підвищення якості вищої освіти для відповідності міжнародним стандартам; по-третє, актуальністю інтеграції інноваційних педагогічних технологій в освітній процес для його модернізації.

З огляду на це, питання комплексного аналізу ефективності сучасних методик викладання іноземних мов набуває особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема ефективності сучасних методик викладання іноземних мов у закладах вищої освіти України є широко досліджуваною в науковій літературі. Так, О. Шевченко розглядає інноваційні методи та інформаційні технології в навчанні української мови іноземних здобувачів вищої освіти, наголошуючи на необхідності використання інтерактивних підходів [1].

Я. Григошкіна, І. Яненко, О. Янишин аналізують технології викладання іноземних мов, що забезпечують ефективну індивідуалізацію освітнього процесу. У дослідженні науковців доведено позитивний вплив технологій на розвиток мовної компетентності здобувачів вищої освіти, але не охоплено аспектів міжкультурної комунікації [2].

І. Безлюдна з'ясовує ефективність інноваційних технологій у викладанні мов для немовних спеціальностей. Авторка наголошує на необхідності використання цифрових платформ і віртуальних середовищ, однак визнає недостатнє дослідження їхнього впливу на розвиток критичного мислення здобувачів вищої освіти [3].

О. Кричківська, О. Бутковська пропонують методики мовної підготовки іноземних здобувачів вищої освіти, акцентуючи на інтеграції культурного компонента в освітній процес. Проте дослідження зосереджено переважно на теоретичних аспектах без детального аналізу практичної реалізації цих методик [4].

Значний внесок у розробку інноваційних підходів зробили І. Зозуля, А. Стадній, А. Слободянюк, досліджуючи аудіовізуальні засоби навчання. Автори підкреслюють їхню ефективність у формуванні іншомовної комунікативної компетентності, проте наголошують на потребі у створенні більш адаптивних цифрових інструментів [5].

У дослідженні Г. Андросюк, О. Сидоренко, Т. Цепко вивчається застосування інтернет-ресурсів у викладанні мов. Автори підкреслюють важливе значення інтерактивного підходу, але вказують на недостатність інформації щодо його впливу на академічну мотивацію здобувачів вищої освіти [6].

Р. Мартинова вивчає лінгводидактичні праці сучасних науковців з історії розвитку методики навчання іноземних мов як самостійної науки [7]. І. А. Федькова, В. В. Сіладі, Н. В. Стрелок порівнюють традиційні та сучасні підходи до викладання англійської мови [8].

Попри значну кількість наукових праць із досліджуваної проблематики, залишаються нерозв'язаними низка важливих питань. Зокрема, йдеться про необхідність вивчення способів адаптації інтерактивних методик до умов української вищої освіти, з'ясування впливу сучасних технологій на формування міжкультурної компетентності здобувачів вищої освіти, здійснення аналізу довгострокового впливу цифрових інструментів на якість освіти.

Запропонована стаття покликана заповнити наявні прогалини шляхом вивчення можливостей інтеграції теоретичних та практичних аспектів використання сучасних методик у викладанні іноземних мов. Основний акцент зроблено на обґрунтуванні ефективності інноваційних технологій в українських реаліях.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження ефективності сучасних методик викладання іноземних мов у закладах вищої освіти України з особливим акцентом на інноваційних підходах та технологіях, які використовуються в освітньому процесі.

Для досягнення мети були сформульовані такі завдання:

1. Проаналізувати основні підходи та методи сучасного викладання іноземних мов у закладах вищої освіти України. Це дозволить виявити основні напрями, що визначають розвиток методології викладання іноземних мов.

2. Оцінити ефективність інноваційних технологій (зокрема, використання онлайн-ресурсів, мобільних додатків, інтерактивних платформ) у процесі навчання іноземних мов, зокрема в контексті підвищення рівня мовної та міжкультурної компетентності здобувачів вищої освіти.

Важливість цього дослідження зумовлена необхідністю вдосконалення методичних підходів до викладання іноземних мов, враховуючи сучасні тенденції розвитку технологій, глобалізаційні процеси та зміну вимог до якості освіти. Результати дослідження будуть корисними для розроблення стратегій підвищення ефективності навчання іноземних мов в Україні, а також для практичного використання в освітніх програмах закладів вищої освіти України.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів. Інноваційні технології у викладанні мов охоплюють інтерактивні методи навчання та використання сучасних технічних засобів, таких як комп'ютери, мультимедійні пристрої й Інтернет-ресурси. Ці інструменти дозволяють ефективно контролювати знання, зберігати й надавати доступ до навчальних матеріалів. Під час навчання іноземних мов широко застосовуються методи, що сприяють активній взаємодії, розвитку критичного мислення та творчих здібностей. Зокрема, увага приділяється аналізу помилок, використанню аудіовізуальних матеріалів, проведенню мозкових штурмів, реалізації проєктів і роботі в малих групах, що забезпечує різноманітність форм навчання та ефективність їх застосування.

У цьому контексті варто зазначити, що в українських закладах вищої освіти (далі – ЗВО) інноваційні методики навчання іноземних мов здебільшого базуються на комунікативному підході, інтерактивних та кооперативних моделях навчання. Інтерактивна модель передбачає моделювання реальних ситуацій, спрямованих на спільне розв’язання конкретних комунікативних завдань. У цьому процесі здобувачі вищої освіти працюють у команді, що забезпечує динаміку освітнього процесу через активну участь кожного. Такий підхід створює сприятливу атмосферу для іншомовного спілкування, а використання ігрових елементів та елементів драматургії додає емоційного забарвлення, що сприяє успішному виконанню завдань. Інтерактивна модель також розвиває критичне мислення: здобувачі навчаються аналізувати різні погляди, формулювати висновки та пропонувати власні варіанти комунікативних рішень.

Викладач, відповідно, виконує роль наставника, спостерігача та арбітра, який керує освітнім процесом, аналізує помилки на фінальному етапі та критично оцінює ефективність комунікативного результату [3, с. 57].

Одним із важливих аспектів розвитку сучасних методик викладання іноземних мов в українських закладах вищої освіти є професійне зростання викладачів, яке включає підвищення кваліфікації та участь у стажуваннях. Такі заходи спрямовані на вдосконалення навичок і знань відповідно до актуальних потреб і посадових обов’язків. З початком широкомасштабної агресії РФ багато викладачів в Україні стикнулися з вимушеним переміщенням та загрозами для життя, що суттєво ускладнило їхній доступ до можливостей професійного розвитку. Незважаючи на ці виклики, педагоги продовжують активно впроваджувати нові підходи до навчання та брати участь у дослідницькій діяльності, спрямованій на підвищення якості освіти [9, с. 396].

У сучасній практиці викладання іноземних мов активно впроваджуються різноманітні ефективні методики. Серед них варто виокремити колективне та групове навчання, ігрові підходи, технології проблемно орієнтованого навчання тощо. Менш дослідженими залишаються такі підходи, як обговорення спірних тем, диференційований та персоналізований підхід до навчання, використання портфоліо, метод «аналізу ситуацій», концепція «діалогу культур», концентроване навчання, «тандем-методика», «майстер-класи», симуляційні вправи, сценарії та інші [2, с. 47].

Одним з ефективних методів є тандем-методика, яка передбачає вивчення іноземної мови шляхом спілкування з носієм цієї мови та ознайомлення з культурними особливостями його країни. Такий підхід сприяє формуванню комунікативної компетентності, що є базовим для тих, хто планує застосовувати мовні навички у своїй професійній діяльності [1, с. 256].

Сучасні процеси глобалізації та міжнародної інтеграції ставлять нові вимоги до підготовки фахівців, зокрема до рівня володіння іноземними мовами. Оскільки англійська мова є міжнародною, її знання стає важливим складником освітніх програм закладів вищої освіти. В умовах посиленої конкуренції на світовому ринку праці володіння англійською мовою відкриває широкі можливості для здобувачів вищої освіти, включаючи доступ до міжнародних освітніх програм, стажувань та кар'єрного росту [10, с. 3–4].

Інноваційні технології в навчанні іноземних мов у ЗВО досліджуються через призму компетентнісного, діяльнісного та комунікативного підходів, а також у межах створення ефективних моделей навчання, заснованих на системних дослідженнях. Вивчення іноземної мови в університетах передбачає використання сучасних методів навчання, залучення здобувачів вищої освіти до проєктної діяльності, застосування проблемних методів, використання інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ), зокрема

навчальних комп'ютерних програм з іноземних мов (мультимедійні системи), дистанційних технологій, створення презентацій у PowerPoint, а також роботи з інтернет-ресурсами. Крім того, важливим є навчання іноземної мови в комп'ютерному середовищі (електронна пошта, форуми, блоги тощо), а також формування цілей і змісту навчання в контексті гуманістичної педагогіки. Розробка системи контролю результатів має на меті мотивацію здобувачів вищої освіти до самовдосконалення та самостійної роботи над удосконаленням рівня володіння іноземною мовою після закінчення навчання в ЗВО.

У цьому контексті технології штучного інтелекту (далі – ШІ) можуть значно сприяти вдосконаленню процесу навчання, зокрема через аналіз даних, індивідуалізоване навчання, автоматизацію процесів аналізу та оцінювання здобувачів освіти, а також створення інтелектуальних кампусів. На відміну від людей штучний інтелект не може критично й системно мислити, співпрацювати в команді та розвивати міжкультурні компетентності. Однак ШІ може значно допомогти викладачам, дозволяючи оптимізувати освітній процес і зробити його більш захопливим для здобувачів освіти. Перспективи розвитку вищої освіти в контексті штучного інтелекту полягають у створенні синергетичного середовища, де ШІ та природний інтелект взаємодіють на основі гуманістичних цінностей [11, с. 53].

Цифрові засоби навчання забезпечують більшу гнучкість у процесі освіти, надаючи можливість адаптувати навчальні матеріали та методи до потреб кожного здобувача. Однак важливо враховувати соціальні та освітні наслідки, зокрема посилення ролі інтернету та соціальних мереж як джерела інформації.

Сучасні системи, засновані на ШІ, пропонують індивідуалізований підхід, який ґрунтується на детальному аналізі мовних навичок здобувачів

вищої освіти. Завдяки різноманітним інструментам, таким як автоматизовані платформи оцінювання, віртуальні репетитори, чат-боти та системи розпізнавання мовлення, ці технології дають змогу здобувачам вищої освіти отримувати негайний зворотний зв'язок та індивідуальні рекомендації для покращення мовних навичок. Системи розпізнавання мовлення активно використовуються для вдосконалення вимови. Вони оцінюють не лише правильність вимови слів, а й аналізують тональність, інтонацію та інші аспекти мовлення, які важко оцінити в межах традиційного навчання [12, с. 557].

Сучасні технології цифрових віртуальних агентів, зокрема ті, що базуються на ШІ, можуть бути інтегровані в процес викладання іноземних мов у закладах вищої освіти для створення інтерактивних освітніх середовищ. Віртуальні агенти, здатні автономно взаємодіяти зі здобувачами освіти, можуть слугувати віртуальними помічниками, що адаптують навчальний контент до індивідуальних потреб і підвищують ефективність опанування мов. Завдяки своїм антропоморфним характеристикам віртуальні агенти сприяють розвитку емоційного зв'язку між здобувачами освіти та навчальними матеріалами, полегшуючи процес вивчення іноземної мови через інтенсивну взаємодію. Використання таких віртуальних агентів у віртуальних або доповнених реальностях сприяє кращому сприйняттю матеріалу та розвитку навичок соціальної комунікації іноземною мовою [13, с. 18].

Для забезпечення ефективного викладання іноземних мов в українських закладах вищої освіти важливо впроваджувати різноманітні методики, які дозволяють активно залучати здобувачів вищої освіти до освітнього процесу. Кожен метод має свої особливості, переваги та виклики, що впливають на успішність його застосування в конкретних умовах. Оцінка ефективності сучасних методик допомагає обрати найбільш доцільні підходи для розвитку

мовних навичок здобувачів вищої освіти. У таблиці 1 подано порівняння різних методик викладання іноземних мов.

Таблиця 1

Оцінювання ефективності методик викладання іноземних мов у закладах вищої освіти України

Методика	Опис	Переваги	Недоліки	Приклад використання
Комунікативний метод	Орієнтується на розвиток комунікативних навичок здобувачів вищої освіти через практику мовлення в реальних ситуаціях.	Розвиток усного мовлення, інтерактивність, мотивація до спілкування.	Може бути важким для здобувачів вищої освіти, які мають низький рівень знань мови.	Вивчення діалогів, рольові ігри, дискусії на різні теми.
Метод гейміфікації	Використання ігрових елементів (балів, рівнів, нагород) для стимулювання здобувачів вищої освіти до навчання.	Мотивація здобувачів вищої освіти, підвищення зацікавленості стимулювання досягнення кращих результатів.	Може відвертати увагу від основної мети, потребує спеціальних інструментів для впровадження.	Використання мобільних додатків для вивчення мов (Babbel, Memrise).
Метод активного навчання	Поглиблене залучення здобувачів	Здобувачі вищої освіти активно	Може бути недостатньо структурованим,	Дискусії, обговорення

	вищої освіти до освітнього процесу через обговорення, дебати, рольові ігри.	залучені в процес, покращення навичок комунікації та співпраці.	потребує активної участі викладача.	статей, дебати.
--	---	---	-------------------------------------	-----------------

Джерело: власна розробка авторів

До того ж методи парної та групової роботи сприяють взаємодії здобувачів вищої освіти, стимулюючи активне використання мови та розвиток комунікативних навичок [5, с. 125–126].

У межах аналізу сучасних методик викладання іноземних мов в українських закладах вищої освіти важливо враховувати вплив зовнішніх чинників на їхню ефективність. Інноваційні стратегії, орієнтовані на розвиток іншомовних компетенцій, потребують адаптації до реалій, таких як освітня політика, партнерські угоди з міжнародними установами та можливості інтеграції міжнародного досвіду. Ефективність таких методик залежить від їхньої відповідності стратегічним цілям ЗВО, а також від рівня координації з державними структурами, комерційними організаціями, міжнародними фондами та іншими партнерами [14, с. 152].

Розробка навчальних курсів з іноземних мов у ЗВО має базуватися на принципах конструктивізму, орієнтованих на професійну діяльність здобувачів освіти. Це передбачає добір матеріалів, спрямованих на розвиток іншомовних компетенцій (говоріння, слухання, читання, письмо), використання сучасних методів і технологій навчання, а також моделювання освітнього процесу на основі найкращих практик [8, с. 456].

Останніми роками використання інтернет-ресурсів у процесі викладання іноземних мов у ЗВО України стало значно популярнішим. Це зумовлено не

лише стрімким розвитком інформаційних технологій, а й необхідністю адаптувати освітній процес до новітніх вимог [6, с. 446].

Одними з провідних платформ для навчання є онлайн-курси, зокрема Coursera, EdX та Prometheus. Ці платформи надають здобувачам вищої освіти можливість доступу до високоякісних навчальних матеріалів, підготовлених провідними університетами світу, що значно сприяє покращенню їхніх знань і мовних навичок. Наприклад, курси з англійської мови, які пропонуються на цих платформах, часто використовуються викладачами для доповнення традиційних лекцій і практичних занять, що дає змогу здобувачам поглиблювати свої знання поза межами аудиторії.

Соціальні мережі відіграють важливу роль в освітньому процесі, ставши важливим інструментом для взаємодії. Викладачі створюють спеціалізовані групи на Facebook або спільноти у Viber, де здійснюються обговорення навчальних матеріалів, обмін ресурсами та організація онлайн-дискусій. Це дає можливість здобувачам вищої освіти залишатися на зв'язку з викладачами та одногрупниками, активно брати участь в освітньому процесі навіть поза межами аудиторії.

Використання відеоконференцій, таких як Zoom і Google Meet, стало особливо популярним під час пандемії та режиму воєнного стану. Ці платформи забезпечують можливість проведення дистанційних занять, сприяючи інтерактивності та зворотному зв'язку між здобувачами вищої освіти й викладачами. Це стало важливим фактором забезпечення якості навчання в умовах обмеженого доступу до традиційних класних кімнат.

Окрім інноваційних навчальних методів, таких як метод сценарію (storyline method), метод групових пазлів (мозаїки), метод симуляцій, метод рольової гри, метод каруселі, метод «кейс-стаді», існують і інші, що також демонструють високу ефективність у викладацькій діяльності [15, с. 490].

Метод симуляцій дає змогу здобувачам вищої освіти зануритися в конкретну роль у межах соціальної взаємодії або професійної діяльності. Завдання викладача полягає в тому, щоб закріпити за здобувачами вищої освіти конкретні обов'язки, пов'язані з темою моделювання, а також надати лінгвістичні ресурси, що допомагають досягти успіху в завданні. Цей метод зазвичай викликає значну зацікавленість у здобувачів вищої освіти, сприяє розвитку планування, командної роботи, ведення переговорів та переконання партнерів.

Використання методу сценаріїв дає змогу організувати освітній процес так, щоб здобувачі вищої освіти мали можливість створювати власні моделі, активізуючи наявні знання та відповідаючи на основні питання. Це передбачає творче планування, систематизацію та презентацію роботи, а також застосування елементів рольової гри.

Поєднання традиційних методів навчання з дистанційними активізує освітній процес у ЗВО, одночасно спрощуючи його організацію. Це дає здобувачам вищої освіти можливість обирати час і місце для виконання завдань, знижуючи необхідність частих зустрічей та витрати на традиційні заняття [3, с. 57–58]. Однак гібридне навчання не є випадковим поєднанням традиційного та дистанційного підходів. Воно охоплює методи, які спрямовані на розвиток навичок, умінь та компетентностей, що мають формуватися безперервно й систематично. Замість великих обсягів знань, поданих у традиційному навчанні, контент розподіляється на невеликі частини, що дозволяє інтегрувати освітній процес у щоденні обов'язки здобувача вищої освіти.

Варто зазначити, що як традиційні, так і інноваційні методи викладання іноземних мов мають свої переваги та недоліки, і успіх їх застосування залежить від чітко визначених освітніх цілей та умов. Традиційні методи, такі

як граматично-перекладний та аудіолінгвальний методи, були популярними в українських ЗВО багато років. Граматично-перекладний метод, один з найстаріших підходів до викладання іноземних мов, полягає у вивченні мови через її граматичні правила та переклад текстів. Заняття за цим методом, як правило, починаються з пояснення граматичного правила, після чого здобувачі вищої освіти виконують вправи для його закріплення і перекладають речення чи тексти з рідної мови на іноземну та навпаки.

Впровадження цифрових моделей в освітній процес відкриває нові можливості для персоналізованого підходу до освіти. Інтеграція цифрових профілів учасників навчання на основі принципів управління знаннями сприяє формуванню адаптивного освітнього середовища. Застосування алгоритмів машинного навчання дає можливість створювати індивідуальні освітні траєкторії, що враховують темп і стиль кожного здобувача. Цифрові персонажі можуть виконувати роль інтерактивних навчальних інструментів, надаючи зворотний зв'язок у реальному часі та змінюючи складність завдань відповідно до потреб. Проте для успішного впровадження цифрових персонажів необхідно ретельно вивчити педагогічні підходи та розробити відповідні рекомендації [16, с. 21].

Адаптивні навчальні платформи сприяють створенню індивідуальних освітніх траєкторій, що підвищує ефективність засвоєння матеріалу. Вони аналізують результати тестувань і динамічно коригують вправи відповідно до потреб здобувачів вищої освіти. Автоматизовані системи оцінювання сприяють оперативній та неупередженій перевірці знань, що надає здобувачам вищої освіти можливість зосередитися на покращенні слабких аспектів. Моделі генерації тексту, такі як ChatGPT, здатні створювати тексти на основі запитів користувачів. У контексті навчання іноземних мов ChatGPT допомагає здобувачам вищої освіти тренувати діалогічне мовлення, пропонуючи

реалістичні ситуації для практики, а також надає пояснення граматичних та лексичних особливостей у реальному часі [12]. Інтерактивні платформи перекладу на основі ШІ дають можливість здобувачам вищої освіти здійснювати переклад текстів у реальному часі з високою точністю завдяки використанню нейронних мереж. Ці платформи забезпечують швидкий доступ до нової лексики та автоматичний аналіз контексту, що допомагає краще розуміти структуру речень і значення слів. У таблиці 2 представлено особливості інтеграції інноваційних технологій у процес вивчення іноземних мов.

Таблиця 2

Інтеграція інноваційних технологій у процес вивчення іноземних мов

Аспект інтеграції	Ресурси	Переваги та особливості
Інтерактивні онлайн-платформи	Duolingo, Rosetta Stone, Coursera	Гнучкість у навчанні (доступ у будь-який час і з будь-якої точки світу). Вправи на граматику, лексику, аудіювання, говоріння. Адаптивні алгоритми налаштовують навчальний матеріал до рівня користувача.
Віртуальна (VR) та доповнена реальність (AR)	VR-окуляри, спеціалізовані додатки	Інтерактивне занурення в мовне середовище. Моделювання реальних життєвих сценаріїв (наприклад, візит до магазину чи кафе). Допомога в подоланні мовного бар'єра.

Мобільні додатки	Babbel, Memrise	Можливість навчання під час пересування. Використання гейміфікації (бали, нагороди, рівні складності). Підвищення мотивації та зацікавленості в навчанні.
------------------	--------------------	---

Джерело: власна розробка авторів

Формат змішаного навчання надає здобувачам вищої освіти значно більше гнучкості, оскільки уможлиблює перегляд лекцій та виконання завдань у будь-який зручний для них час [17]. Це особливо важливо для тих, хто має інші обов'язки, що потребують додаткового часу. Крім того, змішане навчання дозволяє персоналізувати освітній процес шляхом створення індивідуального плану навчання для кожного здобувача вищої освіти, залежно від його попереднього рівня знань та навичок. Використання інтерактивних онлайн-компонентів сприяє більш активному залученню здобувачів, оскільки передбачає обговорення, відеоконференції та роботу в групах, що, своєю чергою, стимулює розвиток їхніх комунікативних і критичних здібностей.

Крім того, змішане навчання покращує доступ до ресурсів, таких як відеолекції та електронні книги, що допомагає краще засвоювати матеріал. Зворотний зв'язок через онлайн-платформи дозволяє швидко виправляти помилки, підвищуючи якість навчання. Загалом, змішане навчання є ефективним підходом для навчання іноземних мов у сучасних умовах.

Попри переваги цифровізації вищої освіти, існують недоліки, які впливають на діяльність викладачів. Результати досліджень вказують на концепцію опору, пов'язану з інформаційним перевантаженням та психоемоційним перенапруженням, що може призводити до професійного

вигорання. Для запобігання цьому необхідно вчасно виявляти та усувати проблеми, створюючи ефективне освітнє середовище.

Висновки. Результати аналізу свідчать, що викладання іноземних мов у ЗВО України базується на інтеграції традиційних методів із сучасними технологіями, зокрема комунікативним та компетентнісним підходами. Виявлено, що ключовими напрямками є розвиток навичок автономного навчання, використання інтерактивних технологій і практичне застосування знань у реальних комунікативних ситуаціях. Ці підходи сприяють не лише вдосконаленню мовних умінь, але й формуванню міжкультурної компетентності, що відповідає сучасним потребам глобалізованого світу.

Згідно з результатами дослідження використання онлайн-ресурсів, мобільних додатків та інтерактивних платформ позитивно впливає на якість опанування іноземних мов. Ці технології забезпечують здобувачам освіти доступ до аутентичних матеріалів, стимулюють інтерес до навчання й полегшують адаптацію до різних мовних середовищ. Особливо ефективними виявилися методи, що залучають віртуальні симуляції, платформи для групових обговорень та індивідуалізовані програми навчання, які підвищують мотивацію, рівень володіння мовою та міжкультурну компетентність здобувачів вищої освіти.

Перспективи подальших досліджень передбачають розроблення й упровадження нових методичних підходів, що використовують передові цифрові технології, для покращення якості мовної підготовки.

Список використаних джерел

1. Шевченко О. М. Інноваційні методи та сучасні інформаційні технології у навчанні української мови іноземних студентів. *Сучасна медична освіта: методологія, теорія, практика : матеріали Всеукр. навч.-наук. конф.*

з міжнар. участю (м. Полтава, 19 березня 2020 р.). Полтава, 2020. С. 256–258.
URL: <https://repository.pdmu.edu.ua/handle/123456789/12424> (дата звернення: 02.10.2024).

2. Григошкіна Я. В., Яненко І. В., Янишин О. К. Сучасні технології викладання іноземних мов: аналіз технологій для забезпечення ефективної індивідуальної освіти. *Академічні візії*. 2023. № 21. С. 45–60. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/449> (дата звернення: 02.10.2024).

3. Безлюдна І. В. Ефективність застосування інноваційних технологій у процесі викладання іноземних мов на немовних спеціальностях у закладах вищої освіти. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2021. № 1. С. 54–59. DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.1.2021.228590>

4. Кричківська О. В., Бутковська О. С. Сучасні методики мовної підготовки іноземних студентів. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 5(23). С. 310–322. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-5\(23\)-310-322](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-5(23)-310-322)

5. Зозуля І. Є., Стадній А. С., Слободянюк А. А. Аудіовізуальні засоби навчання в процесі формування іншомовної комунікативної компетентності. *Інституційний репозитарій*. 2022. № 3. С. 120–130. URL: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/35734> (дата звернення: 02.10.2024).

6. Андросюк Г. Л., Сидоренко О. А., Цепко Т. А. Застосування інтернет-ресурсів як аспект інтерактивного підходу до викладання іноземної мови у закладах вищої освіти України. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 6(24). С. 440–454. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-6\(24\)-440-454](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-6(24)-440-454)

7. Мартинова Р. Лінгводидактичні праці сучасних науковців з історії розвитку методики навчання іноземних мов як самостійної науки. *Український*

педагогічний журнал. 2023. № 3. С. 163–174. DOI:
<https://doi.org/10.32405/2411-1317-2023-3-163-174>

8. Федькова І. А., Сіладі В. В., Стрелок Н. В. Порівняльний аналіз традиційних та сучасних підходів до викладання англійської мови в Україні. *Вісник освіти та науки.* 2024. № 8(26). С. 451–465. DOI:
[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-8\(26\)-451-465](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-8(26)-451-465)

9. Прилипко В. М., Ірха А. В., Савастру Н. І. Професійний розвиток науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти України у контексті цифрової трансформації освіти. *Перспективи та інновації науки.* 2023. № 14(32). С. 390–400. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-14\(32\)-390-400](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-14(32)-390-400)

10. Бондарчук Ю. А. Інноваційні стратегії іншомовної підготовки студентів: аналіз мотиваційних чинників та ефективних підходів. *Академічні студії.* 2024. № 2. С. 3–11. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2024.2.1>

11. Бобро Н. Взаємодія штучного і природного інтелекту в освітньому процесі. *Молодий вчений.* 2024. № 5(129). С. 51–55. DOI:
<https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-5-129-20>

12. Шабуніна В. В., Лабенко О. В., Горбаченко А. Л. Вплив технологій штучного інтелекту на покращення методик викладання іноземних мов. *Вісник освіти та науки.* 2024. № 9(27). С. 551–568. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-9\(27\)-551-568](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-9(27)-551-568)

13. Бобро Н. Перспективи використання цифрових аватарів у закладах вищої освіти. *Перспективи та інновації науки.* 2024. № 8(42). С. 151–22. DOI:
[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-8\(42\)-15-22](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-8(42)-15-22)

14. Вербовська Л. С., Степанюк Г. С., Кушлик О. Ю. Використання методики SWOT-аналізу при розробці стратегії інтернаціоналізації закладів

вищої освіти. *Науковий вісник*. 2019. № 1(19). С. 142–154. DOI: [https://doi.org/10.31471/2409-0948-2019-1\(19\)-142-154](https://doi.org/10.31471/2409-0948-2019-1(19)-142-154)

15. Голубєва І. В., Познанський Р. В., Серман Л. І. Вивчення та порівняння ефективності методик викладання іноземних мов для студентів різних спеціальностей. *Вісник науки та освіти*. 2023. № 10(16). С. 484–494. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-10\(16\)-484-494](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-10(16)-484-494)

16. Бондарчук Ю. А. Стратегічне удосконалення навчання іноземних мов у закладах вищої освіти: інноваційні підходи в умовах динамічних змін. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2024. № 5. DOI: <https://doi.org/10.57125/pedacademy.2024.05.29.09>

17. Штепура А. П. Професійна підготовка майбутніх учителів англійської мови засобами дистанційного навчання в університетах Республіки Польща. *Вісник Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя*. 2024. № 2(16). С. 45–68. URL: <http://lib.ndu.edu.ua/dspace/handle/123456789/3864> (дата звернення: 02.10.2024).